

KROŽNA HORTIKULTURA

Kako povečati krožnost v zavarovanih prostorih?

Zavarovani prostori omogočajo visokokakovostno pridelavo in prispevajo k svetovni prehranski varnosti. Ponujajo tudi pomembne priložnosti za bolj smotrno rabo virov v "krožni" pridelavi. To vključuje recikliranje na različnih ravneh od posameznih kmetij do regije. Rastlinjaki lahko podpirajo krožnost, ker:

- v njih je mogoča visoka proizvodnost z zmanjšano porabo vode in kemikalij na enoto proizvodnje,
- njihova proizvodna zmogljivost na hektar je 10 do 15-krat večja kot pri kmetovanju na prostem,
- ponujajo veliko možnosti za recikliranje vode in hranil.

Glavni izzivi

- Kakovostno in količinsko povečanje dostopnosti virov, zlasti vode. Voda se lahko ponovno uporabi v skladu s kaskadnim načelom in lahko napaja različne procese, ki so prostorsko blizu skupaj.
- Podpora združevanju deležnikov v skupine. Ti vključujejo podjetja za načrtovanje in gradnjo rastlinjakov, dobavitelje surovin (semena, gnojila, biocidi, substrati), podjetja za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, svetovalce, verige agroživilske predelave in trženja, trgovce na drobno, supermarkete, potrošnike, raziskovalce, oblikovalce politik, vladne in nevladne organizacije.
- Ocenjevanje ravni tehnologije v obstoječih rastlinjakih in podpora prenosa tehnologije s poskusnih kmetij na tržne kmetije ob upoštevanju posebnosti pridelave: visokotehnološki rastlinjaki lahko dosežejo visoke ravni krožnosti, vendar so tudi njihovi stroški visoki, medtem ko je pri nizkotehnoloških rastlinjakih (nizki stroški naložbe) potrebnega več dela, da se doseže neka raven krožnosti.

Ideje za operativne skupine

- razviti in preizkusiti nadomestne in obnovljive rastne substrate,
- razviti in preizkusiti nove sisteme za shranjevanje deževnice,
- urbano kmetovanje, iskanje načinov za vključevanje rastlinjakov v mestne stavbe,
- dokumentiranje izkušenj, povezanih s krožnostjo v zavarovanih pridelovalnih sistemih – "videti pomeni verjeti",
- podpirati analizo podatkov ter se osredotočiti na razvijanje in vrednotenje kazalnikov učinkovitosti toplogrednih sistemov,
- poiskati načine za sodelovanje kmetov pri logistiki za biomaso/zelenjavo,
- mešano kmetovanje in biorazgradnja gnoja ter uporaba bioplina za ogrevanje rastlinjakov.

Potrebe po raziskavah

- sociološke in ekonomske metode: stališča in vloga potrošnikov pri podpori krožnosti v hortikulturi,
- dinamični tokovi biomase: mapiranje biomase glavnih hortikulturnih proizvodov v Evropi, analiziranje logistike, tokov, možnosti in tveganj,
- razvoj novih in prilagojenih rastlin za krožne hortikulturne sisteme, na primer rastlin, ki lažje prenesejo slanost,
- nizkostroškovne tehnološke rešitve za merjenje vode in hranil,
- nadomestne sestavine rastnih substratov,
- nove in gospodarne ali nizkostroškovne rešitve za shranjevanje vode,
- biološko razgradljivi materiali za rastlinjake.

Kontaktne podatki predstavitelja: prof. dr. Robert Veberič, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta (robert.veberic@bf.uni-lj.si)

Spletna stran: <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/focus-groups/circular-horticulture>